

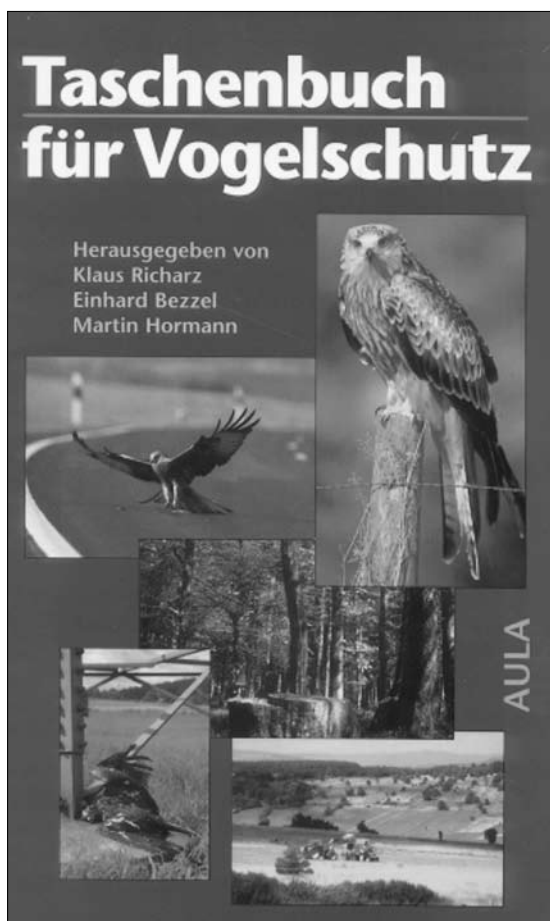
NOVE KNJIGE

New books

Richarz, K., Bezzel, E. & Hormann, M. (2001): Taschenbuch für Vogelschutz. – AULA-Verlag, Wiebelsheim. 630 str. ISBN 3-89104-653-7, cena: 34,90 EUR

Knjiga **Taschenbuch für Vogelschutz** je izšla leta 2001 pri nemški založbi za znanost in raziskovanje AULA. Je »priročniškega« formata 19 × 12 cm, obsega 630 strani, natisnjena je v barvah, vsebuje 198 fotografij in 29 tabel in ima plastificirane platnice. Pripravili so jo Klaus Richarz, Einhard Bezzel in Martin Hormann, uveljavljeni ornitologi in naravovarstveniki najširšega formata. Njihova predhodna dela, naj omenim samo Bezzelovo *Vögel in der Kulturlandschaft*, sodijo med fundamentalno specializirano literaturo, ki daleč presega nacionalne okvirje. Knjige dr. Klause Richarza so na primer prevedli že v 10 jezikov. Pri pripravi besedil je poleg omenjenih avtorjev sodelovalo še 26 strokovnjakov, med katerimi ne manjka mnogih znanih imen evropske ornitologije in varstvene biologije.

Že ko bežno preletimo kazalo, se priročnik v naših očeh nemudoma spremeni v pravo naravovarstveno enciklopedijo, in v hipu nam postane jasno, kaj pomeni 100 let naravovarstvene zgodovine v neki državi. Izpuščeno ni prav nič in v njej bodo našli svoje področje vsi, ki se ukvarjajo z varstvom ptic ali naravovarstvom, ljubiteljsko ali profesionalno. Knjiga je razdeljena v šest logičnih vsebinskih sklopov, ki so tudi oblikovno razpoznavni, saj ima vsak svojo barvo. V prvem delu se seznanimo z avifauno srednje Evrope v luči časovnih sprememb in s historičnim pregledom razvoja naravovarstvene miselnosti in ukrepov od samega začetka 20. stoletja do danes. Tukaj spoznamo globalne cilje in naloge varstva ptic v novem tisočletju in mednarodne sporazume, med katerimi so opisane vse pomembne konvencije. Predstavljene so tudi mednarodne organizacije, znotraj njih pa ima posebno mesto BirdLife International. Sledi analiza pomena Rdečih seznamov za varstvo ptic, kjer so zelo nazorno predstavljeni kriteriji nemškega Rdečega seznama, in za konec prvega dela še širša naravovarstvena uporaba ptic v kontekstu karizmatičnih in krovnih vrst na primeru projektov Ptica leta. V drugem sklopu so pregledno opisane t.i. »tradicionalne« metode pomoči pticam, nameščanje gnezdilnic in hranjenje, precej več pozornosti pa je namenjene ponovnemu naseljevanju ptic, kjer na primer izvemo, da so v



Nemčiji ponovno naselili kar devet vrst. Podrobneje je predstavljeno naseljevanje bele štorčke *Ciconia ciconia*, brkatega sera *Gypaetus barbatus*, velike uharice *Bubo bubo*, divjega petelina *Tetrao urogallus* in sokola selca *Falco peregrinus*, po drugi strani pa so avtorji obširno obdelali tudi tujerodne vrste. Poleg pregleda se seznanimo z vsemi pastmi in negativnimi posledicami njihove naselitve. Tretji, zajetnejši sklop, obravnava posebne nevarnosti za ptice in ukrepe za njihovo preprečevanje. Po vrsti si sledijo: električni daljnovodi, vetrne elektrarne, steklene površine, svetloba kot motnja za ptice, botulizem, paraziti in škodljive snovi v okolju. Najzajetnejši sklop opisuje naslov Varstvo ptic in raba tal. Tukaj najdemo vse o različnih vplivih kmetijstva, izginjanju tradicionalnih oblik kmetovanja in njihovih posledicah, travnikih, pašnikih in visokodebelnih sadovnjakih. Opisane so prednosti ekstenzivnega kmetijstva in Natura 2000 kot priložnost za konkurenčno kmetijstvo, združeno z varstvom ptic. Podobno je obdelan gozd oziroma gozdarstvo. Zelo aktualna bodo za nas nemara poglavja

o prometu, posegih na vodah in različnih pristočasnih dejavnostih, športu in turizmu. Problematike s tega področja je pri nas iz dneva v dan več in argumenti za zagovornišvo narave nam bodo prišli še zelo prav. Sklop se zaključuje s poglavjema o lovu in sladkovodnem ribištvu. Zelo pomenljiv je naslov sklopa »Ko ptice postanejo problem«, kjer zaseda prvo mesto kormoran *Phalacrocorax carbo*, drugo vrane Corvidae, in tretje, za nas manj aktualno, vodne ptice v povezavi s škodo na kmetijskih površinah. Med njimi so se znašli še domači golob *Columba livia f. domestica* in detli ter žolne Picidae, ki se poleg dreves lotijo tudi stavb. Predzadnjega sklopa ne gre spregledati. Za biologe in naravovarstvenike ne najbolj atraktiven pregled zakonodaje s področja varstva ptic in njihovih habitatov je lahko zelo uporaben. Najprej je podrobneje obdelana evropska skupna zakonodaja, šele kasneje sledi za nas morebiti manj zanimiva nemška, ki pa bo lahko v inspiracijo pravniku. Na koncu je na kar 27 straneh seznam citirane literature, kazalo pojmov, vrst in kontakti pomembnejših organizacij, zvez ter naravovarstvenih društev, pa biosfernih rezervatov, nacionalnih parkov in inštitutov v Nemčiji.

Kaj lahko povem o knjigi po tem hitrem pregledu? Gre za izjemno in vrhunsko strokovno delo, ki nam je po primerih, obravnavanih problemih ter rešitvah geografsko zelo blizu in zato za nas še posebej primerno. Zajema vse vidike sodobnega varstva ptic, načelne, konkretne, zakonske in politične. Vse navedbe so podprte s citati, tako da imamo možnost poglobljenega individualnega študija po specialni literaturi. Večinoma bo priročnik za naše potrebe povsem zadostoval, saj je bržkone nastal prav z namenom, da nam prihrani naporno zbiranje informacij in nam že takoj osvetli določeni naravovarstveni problem. Poleg tega vedno ponuja optimalne rešitve, ki v skladu s prostorom in časom vključujejo tudi človeka, njegov razvoj in potrebe, to pa daje knjigi potrebno širino. Ključna sporočila so v poglavjih označena s posebno barvo, kar nam omogoča zelo hiter pregled bistvenega. Knjigo najtopleje priporočam vsem, ki se kakorkoli srečujejo z varstvom ptic in narave, kot pomembno gradivo za razširitev obzorja pa še posebej študentom biologije, tako raziskovalcem kot pedagogom, profesorjem biologije ter zaposlenim v vladnih službah. Pri delu bi jo lahko s pridom uporabili tudi kmetijski pospeševalci, krajinski arhitekti, lovci in ribiči, ne bi pa smela manjkati tudi na policah podjetij, ki s svojimi dejavnostmi posegajo v naravo. Naj mi verjamejo, da bi prihranili prenekateri milijon, svoj čas in čas drugih, če bi že pri načrtovanju upoštevali vsebine iz

predstavljenega priročnika. Prevod te knjige in njen dostop najširši javnosti bi povzročil premik v slovenski mentaliteti, naravovarstveno revolucijo, odpravo nepotrebnih konfliktov in višjo kvaliteto bivanja ljudi in živali. Obvezno čtivo!

Damijan Denac